

DIVADELNÁ
FAKULTA
VŠMU

Štátne skúšky II.

Akademický rok: 2016/2017

Predmet štátnej skúšky: KOLOKVIÁLNA SKÚŠKA

z predmetov

dejiny svetového divadla, teória drámy a divadla, teória hereckej tvorby, dejiny slovenského
a českého divadla

Študijný odbor – program:

- *Dejiny a teória divadelného umenia (2.1.19.) – divadelné štúdiá*

Otázky tvorí **9 okruhov** v nasledovnej štruktúre:

A = dejiny svetového divadla

B = teória drámy a divadla

C = teória hereckej tvorby / herecké metódy a techniky

D = dejiny slovenského a českého divadla

I. Antika

A) Spoločenský kontext, divadelný rituál, divadlo ako gesamtkunstwerk (text, herci, hudba, scéna, kostýmy), jednotliví autori (spoločné námety a odlišné spracovania, príklad Elektra).

B) Interpretácie antiky v dráme 20. storočia, intertextuálne vzťahy, prototext – posttext, palimpsestova metóda.

C) Herec a jeho postavenie v Antike. Tragéd a komik – vyjadrovacie odlišnosti. Priestor a jeho určujúce funkcie. Telo a hlas – odlišnosti výrazu – vzťah k textu a priestor – deklamácia – podoby a funkcia.

D) Inscenačná tradícia antických hier na Slovensku.

II. Stredovek

A) Oficiálne a neoficiálne divadlo: zrod a typológia; rola sviatkov (Bachtinova teória). Autori, vykonávatelia, účastníci náboženských a svetských produkcií.

B) Tendencie k epickosti a dramatickosti, podoby dramatického deja v stredovekom divadle, vzťah fabule a sujetu.

C) Improvizácia a jej možnosti v rámci hereckého vyjadrovania – Herec v jarmočnom divadle – výrazové prostriedky ľudového divadla.

D) Predchalupkovské obdobie slovenskej divadelnej kultúry. Dráma a divadlo pred rokom 1830.

III. Renesancia a barok

- A) Humanistický a demokratický obrat vo vysokom umení. Predstavitelia v dráme v Anglicku, Španielsku, Taliansku a na Slovensku. Verejné a dvorské divadlo, divadelné priestory a publikum.
- B) Dramatická osoba, dramatický charakter a typ. Prostriedky individualizácie dramatickej osoby.
- C) Formulovanie hereckej techniky: základné určujúce prvky a prvé precizovanie techniky profesionálneho herca. Postavenie herca a tvorba viacdimeznionálneho charakteru: Prvé prejavy prvkov psychologizácie postáv.
- D) William Shakespeare a slovenská divadelná kultúra.

IV. Barok a klasicizmus

- A) Francúzsko, Stredná a Východná Európa. Autori, diela, poetika.
- B) Klasická dráma. Kto je klasik?
- C) Možnosti hercovho sebavyjadrenia. Ako určiť výsostné postavenie herca – nové prístupy – racionálne komponovanie hereckej postavy – Jasná tvorba a formovanie postavy a charakteru vedomé procesy tvorby postavy – Herec ako pozorovateľ a napodobňovateľ: tvorca vedomej výstavby postavy.
- D) Zástoj svetovej dramatiky obdobia klasicizmu a romantizmu v slovenskej činohernej tvorbe (Molière, Hugo, Musset, Büchner, Schiller, atď.).

V. Osvietenstvo a romantizmus

- A) Univerzalizmus verzus národné obrodienie v západnej a strednej Európe a v Rusku. Prvá divadelná reforma, autori, kľúčové diela, zrod pred-réžie (od meštianskej drámy k víťazstvu shakespearovského modelu).
- B) Premeny drámy v období romantizmu. Nadväzovanie modernej drámy na inšpirácie romantizmu.
- C) Realita a konkrétnosť javiska ako určujúce priesečníky pre tvorbu postavy – Hľadanie dimenzií pravdivosti – psychologická presvedčivosť a hodnovernosť ako základná báza. Vyjadrovanie na základe hlbinej analýzy – detail, charakterizácia a emócie ako jeho súradnice. Vytváranie charakteru na základe psychologických impulzov.
- D) Dramatika a divadlo v období slovenského a českého národného obrodienia. Dramatická tvorba V. K. Klicperu, J. Chalupku a J. K. Tyla a slovenských autorov obdobia romantizmu a druhej polovice 19. storočia.

VI. Nové –izmy (realizmus, naturalizmus, symbolizmus)

- A) Nové umelecké centrá v Európe, dramatici a dramatika konca storočia, zrod modernej réžie (umelecké divadlá od Paríža po Moskvu).
- B) Moderna a stredný prúd. Tendencie k subjektivizácii a jej popieranie v modernom umení.
- C) Premena vzťahu k textu a k telu – herec v jednotlivých obdobiach dejín – vývin a premena verbality a neverbality vo vyjadrovaní – antiiluzívny herec – Ako nahradiť herca?
- D) Česká a slovenská dramatika v období realizmu – porovnanie. Zástoj tejto dramatiky vo vývine českej a slovenskej činohernej tvorby. Ruská dramatika vo vývine slovenského činoherného divadla. Vplyvy ruského divadla na vývin slovenskej činohry. Režisér J. Borodáč.

VII. Modernizmus a avantgardy

- A) Antimeštiacky protest a umelecké uvoľňovanie, nástup menšinového umenia (expresionistický kabaret) a popkultúry (Jarry). Objavovanie neeurópskych kultúr (Od Brechta po Vachtangova).
- B) Vzťah k realite v modernom umení. Od mimézis k interpretácii.
- C) Nové prístupy k vytváraniu charakteru a typu ako odlišné postoje. Rituál a tranz ako cesta k spiritualite hereckého sebavyjadrenia – obnova herca v nových prístupoch – etablovanie autenticity v herectve.
- D) Réžia medzi tradicionalizmom a modernou. Vznik pražského ND a hlavné črty vývinu jeho činohry do druhej svetovej vojny. Režijná tvorba J. Kvapila, K. H. Hilara a J. Frejku. Tvorba bratov Čapkovcov. Česká divadelná avantgarda. Osobnosť J. Honzla, E. F. Buriana, Osvobozené divadlo. Činoherná réžia v SND v 20. a 30. rokoch. Modernistické a avantgardné tendencie slovenskej činohernej réžie. Režiséri Viktor Šulc, Ján Jamnický a Ferdinand Hoffmann. Vývinové tendencie slovenskej divadelnej réžie po roku 1945. Režijná tvorba J. Budského, K. L. Zachara, T. Rakovského, M.H. Lokvencovej.

VIII. Návraty k istotám

- A) Reforma divadla cestou návratu k prameňom – objavovanie antiky, commedie dell'arte, klasického kánonu v dráme a na javisku: francúzsky a nemecký príklad (Reinhardt, Copeau, a ďalší, medzivojnová poetická dráma, dramatika existencializmu).
- B) Tendencie drámy a divadla k fragmentácii a stavebnosti.
- C) Autorské herectvo – hľadanie cez improvizčné postupy – od racionálneho komponovania k autenticite. Viac zorných uhlov ako prienik k podstate.
- D) Dramatická tvorba a jej premeny od klasického komediálneho modelu k modernistickej reflexii civilizácie (VHV, Stodola, Barč-Ivan, Váh, Králik, Karvaš, Lahola, Bukovčan, atď.)

IX. Postmodernizmus – obrat v 60. rokoch

A) Pluralita ciest divadla a prekračovanie hraníc (druhových a žánrových). Od absurdného divadla k performačnému umeniu.

B) Postmoderna, jej vývinové fázy. Čas a priestor moderny a postmoderny.

C) Od eliminovania zbytočností k hľadaniu spirituálnej podstaty v hereckom vyjadrovaní. Herec ako autor a básnik. XX. stor. ako územie mnohých techník, metód a zorných uhlov – Od textu k telu a vice versa.

D) Prínos 60. rokov 20. storočia do vývinu slovenskej divadelnej kultúry. Divadlo na korze, M. Lasica a J. Satinský, Radošinské naivné divadlo. Inscenácie slovenskej klasiky ako zrkadlo vývinových tendencií slovenskej činohernej tvorby. Impulzy pre tvorbu v 70. a 80. rokoch 20. storočia (Pietor, Vajdička, Strnisko, Petrovický, Bednárík, Nvota, Uhlár, Polák). Premeny drámy v 70. a 80. rokoch. Premeny herectva a generačné vrstvenie.

*Vypracovali: Prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc., Prof. PhDr. Božena Čahojová, PhD.,
Prof. PhDr. Zuzana Bakošová-Hlavenková, CSc., Prof. PhDr. Jana Wild, PhD.*

Overila: Doc. Zdenka Pašuthová, ArtD., poverená vedením KDŠ

Pašuthová!